Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII. Ч. 231. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 8-го ГРУДНЯ 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, DECEMBER 8, 1981 No. 231. VOL. LXXXVIII.

Згорів головний будинок на Оселі ім. Ольжича

Лігайтон, Па. — Газета „Морнінг Колл" інформує у виданні з 1-го грудня ц.р., що у Лігайтоні згорів головний будинок української Оселі ім. Ольжича. Будинок цей з 23-ма кімнатами, мав майже сто років і збудований він мілійонерами.

Біля 100 пожежників брали участь в гашенні вогню, намагаючись врятувати бодай основи цієї будівлі, яка прикрашала цілу околицю, а в першу чергу Оселю.

Стейтова поліція і маршал пожежників заявили, що вогонь правдоподібно був припадковим і його спричинила піч до огрівання, зглядно запальник в тій печі, але це тільки здогадне, бо слідство у цій справі ще не закінчене.

Вогонь відкрив приблизно о годині четвертій рано 76-річний наглядач Іван Попель, який жив на другому поверсі в цій будівлі. Викликані пожежники спешу думали, що концентрація вогню знаходиться в підвалі, але пізніше завважили, що горять стіни також горішніх поверхів і дах.

Василь Лухнацький і Михайло Хомин, члени ОДВУ і постійні вдівідувачі Оселі, які живуть біля неї, допомагали в гашенні вогню, але будинок згорів майже повністю, бо він був дерев'яний, а крім того пожежникам бракувало води.

Як відомо, Оселя є власністю Організації Державного Відродження України (ОДВУ), закуплена в 1957 році за 50,000 долярів. Газета, покликаючись на слова Степана Селешка, пише, щошкоди нанесені пожаром треба оцінювати на 200-250,000 долярів.

Дітройт готується до відзначення Роковин Державности

Дітройт, Миш. (В.П.). — Заходами Українського Конгресового Комітету Америки в Дітройті почалася інтенсивна підготова до урочистого відзначення Роковин Державности України, Актів 22-го січня 1918 і 1919 років.

Головне відзначення у формі святочного концерту відбудеться в неділю, 24-го січня 1982 року, о год. 3:30 по полудні, у залі школи Фіцджералд у Воррені, Миш

Програму концерту виконає Капеля Бандуристів ім. Тарас Шевченка, під мистецьким керівництвом Григорія Китастого. Капеля підготовляє відповідний до події репертуар. Промову виголосить д-р Іван Флис, головний предсідник УН-Союзу, а від молодшої генерації промовлятиме д-р Ярослав М.Березовський.

В половині січня офіційними проклямаціями губернатором стейту, мейором Дітройту та інших довколишніх міст день 22-го січня буде проголошений „Днем Української Державности" в Мишиґені. Піднесення українського національного прапору на ратуші Дітройту відбудеться в п'ятницю, 22-го січня 1982 року. Богослуження в намірені українського народу відправляться в усіх українських церквах в неділю перед святочним концертом.

Організатори відзначення закликають все українське громадянство Дітройту і околиць до загальної участи, а особливо університетську молодь та молодечі організації.

Появилася книжка про українців у Канаді та ЗСА

Дітройт, Миш. — У листопаді ц.р., тут у видавництві Ґейл Рісирч Компані в серії інформаційних посібників етнічних дослідів вийшов англійською мовою том 7-ий п.з. „Українці в Канаді і Америці", редакторами якого є д-р Олександер Соколишин, старший бібліотекар Бруклинської бібліотеки, та Владімір Верстман, теж старший бібліотекар цієї ж бібліотеки.

У цій 236-сторінковій книжці, „присвяченій всім чоловікам і жінкам, які дали свій вклад у збереження української спадщини в Канаді та Америці, і які вірять у свободу та демократію", подано назви 1,000 книжок українських авторів, дисертацій, статтей у різних періодиках, памфлетів на підставі українських і англійських джерел. У додатку є список з назвами 175 українських крайових організацій, понад 550 церков і сто періодичних видань, як і теж 90 українських видавництв і книгарень, що дають перегляд життя української спільноти в цих обох країнах у минулому і сьогодні.

Книжку цю у ціні 36 долярів можна замовити, зателефонувавши на таке число: (313) 961-2242.

Відзначили українського підприємця

Стоять (зліва): Емануел Зіппорі, Ігор Вислоцький, Шмуль Бен Йовім та Амі Талмор

Чикаго, Ілл. Восени цього року Ігор Вислоцький, відомий український підприємець в ділянці технології, отримав нагороду від уряду Ізраїля у співпраці з американсько-ізраїльською торговельною і промисловою палатою та банком Гапоалім БМ. Цю нагороду видають річно компаніям і поодиноким особам, що спричинилися до успішного розвитку торгівлі Ізраїля.

І. Вислоцький є президентом компанії ТЕК, що займається продукцією нових технологічних виробів, мануфактурні центри яких розташовані в Олсип, Іллиной, і в Тель Авіві, Ізраїль. Один із найбільш успішних імпортерів Ізраїля. І. Вислоцький за його ролю в американсько-ізраїльській торгівлі дістав почесне відзначення, яке йому вручили Шмуль Бен Йовім, ізраїльський комишинер торгівлі в ЗСА; Амі Талмор, директор економічних справ Ізраїля, і Емануель Зіппорі, ізраїльський генеральний консул на середньому заході ЗСА.

І. Вислоцький є членом Ради екзекутивного комітету Палати торгівлі й індустрії середнього заходу ЗСА й президентом Комітету українських університетських студій в стейті Іллиной.

ЗСА і Ізраїль узгіднили норми для Синайського корпусу

Вашінгтон. — В квітні наступного року Ізраїль має відтягнути передчасно свої відділи з решти півострова Синай під умовою, що охорону півострова і його кордонів з Ізраїлем перебере міжнародний корпус в числі біля 2,500 бійців. З огляду на суперечності, які могли виникнути у зв'язку з постанням і функціонуванням тієї збройної формації, уряд ЗСА і Ізраїля узгіднили зв'язані з тим підставові питання.

Йшлося в першу чергу про участь в міжнародному корпусі чотирьох европейських держав: Англії, Франції, Італії і Голляндії. Деякі з тих держав в різних часах висували інші проєкти полагодження питання палестинських арабів, які мешкають в Ізраїлі, як устійнило в договорі в Кемп Дейвиді між Єгиптом та Ізраїлем, при співучасті ЗСА. Щоб уникнути непорозумінь і підтвердити як існуючу базу під полагоду арабсько-ізраїльського конфлікту договір у Кемп Дейвиді у спільному протоколі ЗСА і Ізраїля сказано:

„ЗСА і Ізраїль приймають до відома, що Об'єднане Королівство (Англія), Франція, Італія та Голляндія рішили взяти участь в міжнародному корпусі, який буде створений згідно з договором про мир між Єгиптом і Ізраїлем.

Ті чотири держави приймають до відома, що функції того корпусу є устійнені у відносинах єгипетсько-ізраїльських договорах та що вони не зв'язують з ним ніяких політичних передумов. Всі функції й обов'язки того корпусу й залежних від нього елементів є визначені в мировому договорі між Єгиптом і Ізраїлем та в протоколі до нього.

Як передбачено у протоколі, всі учасники міжнародного корпусу будуть поступати згідно з пунктами протоколу під керівництвом Генерального директора, що його призначать Єгипет і Ізраїль."

Уряд ЗСА розуміє й оцінює як слід затурбовання висловлене урядом Ізраїля відносно заяв, що їх зробили чотири европейські співучасники міжнародного корпусу, вияснюючи своїм парляментам і суспільству своє рішення взяти участь у тому міжнародному корпусі.

Договір у Кемп Дейвиді ставить перший крок, а його остаточною ціллю є справедливий всеобіймаючий і тривалий мир на Середньому Сході".

Устійнено нові рами бюджетових видатків

Вашінґтон. — Після схвалення поширених бюджетових видатків Конґресом і вета Президента на них заіснувала конечність узгіднити нові рами, бо тільки до 15-го грудня інша ухвала Конґресу забезпечувала тимчасово видаткування з державної каси. У висліді наполегливих переговорів між представниками Білого Дому, лідерами республіканців у Конґресі та при співпраці директора бюджету Дейвида Стокмана ті нові рами устійнено й передано президентові Рональдові Реґенові до затвердження.

На підставі того узгіднення проєкт бюджету буде згідно з бажанням Президента скорочений на чотири більйони долярів. Вийняті з-під того скорочення будуть програма допомоги біднішим верствам населенням, як видання харчових карток та медична програма „медікейр", опіка над ветеранами та суспільна безпека і порядок, допомога закордон, видатки на військові потреби та на новобудови. Узглядненння новобудов пов'язане з важким застоєм на тому господарському відтинку.

Після нового узгіднення демократи, які мають більшість у Палаті Репрезентантів, та помірковані республіканці голосуватимуть за новою версією бюджету, що забезпечить йому прийняття. Ця нова версія створить підставу для схвалення Конґресом усіх інших окремих видаткових проєктів, яких фінансування зависло у повітрі.

Дебати в справі нової версії бюджету виявило, що значна частина демократів протиставиться проєктові Президента побудувати 100 супермодерних бомбовиків типу Б-І ціною біля 40 більйонів долярів. Супротив тих демократів загрозив, що Президент, який рішуче обстоює будову тих літаків, наложить вето проти того нового проєкту. Одначе остаточно противники побудови бомбовиків типу Б-І погодилися на їхнє фінансування. Республіканський сенатор з Пенсильванії Арлен Спектер своєю заявою створив базу для прийняття ухвали щодо бомбовиків. Він сказав: „Побудова бомбовиків типу Б-І — це обезпечення свого роду. Це обезпечення дуже коштовне, але ліпше бути забезпеченим, як виставленим на ризико. Зброєневі перегони мають дуже мало сенсу, але бути неприготованим має ще менше сенсу". Дебати про додаткові видатки на розбудову сховищ для ракет типу МХ тривають далі.

В Лівії зростає незадоволення

Триполі, Лівія. — Неупорядковані внутрішні відносини в Лівії, адміністраційний хаос, до чого долучився тепер великий спад прибутків з продажу нафтової ропи, єдиного джерела національного доходу, викликують зростаючі браки й нелад, а в зв'язку з тим незадоволення населення.

Населення Лівії звикло до відносно легкого життя, бо держава з пропаґандивних міркувань допомагала великій частині лівійських громадян допомогами у різних формах. Уряд Лівії на чолі з Муаммаром Каддафі розбудував непропорційно великі збройні сили, яким Москва постачала наймодерніше озброєння, а крім цього Каддафі підтримував різні міжнародні терористичні групи та давав їм притулок і матеріяльні засоби в себе. Триполі стало одним з міжнародних центрів терроризму, шпигунства й пристанню для різних авантюрників та пройдисвітів.

Вслід за обниженням попиту на лівійську нафтову ропу прийшли труднощі в її добуванні. Різні міжнародні спеціялісти, які від років працювали на нафтових полях Лівії, почали покидати працю й виїздити з Лівії з

(Закінгення на стор. 4)

КРАЙОВА ГРОМАДСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк, Н.Й. — В неділю, 19-го грудня ц.р., о год. 10-ій рано тут у великій залі Українського Народного Дому при 140 Друга авеню Комітет за Правопорядок в УККА скликає крайову громадську конференцію для обговорення актуального стану в громаді. Організатори запрошують на нараду: організації, Відділи УККА і Відділи Комітету за правопорядок в УККА, які входять в склад Комітету, як також зацікавлених громадян, що зложили свій даток на Комітет. Переписку і датки слід скеровувати на адресу: „Комітет за Правопорядок в УККА" 140 Друга авеню, Ню Йорк, Н.Й. 10003.

САХАРОВИ ПЕРЕБУВАЮТЬ У НЕВІДОМОМУ ШПИТАЛІ

Москва. — Після вивезення Андрея Сахарова і його дружини Єлени Боннер з їхнього помешкання до невідомого шпиталя совєтська влада видала комунікат про це, не подаючи ані місця й назви шпиталя, ані умов, у яких перебувають обидвоє голодуючі. Остання вістка від них була тиждень тому ще з їхнього мешкання в Ґорькому, звідки вони надали телеграму своїй невістці про свій стан та про те, що вони після десяти днів голодування почуваються добре й продовжуватимуть голодівку.

Після вивезення Сахарових у невідоме місце в п'ятницю, 4-го грудня, в суботу аґенти КҐБ притримали їхню невістку Єлисавету Алєксєєву, коли вона хотіла сісти до поїзду, який йшов до міста Ґорького, переслухали в своєму бюрі, але після декількох годин звільнили, погрожуючи арештом, якщо вона й надалі буде шукати контакту з Сахаровими та передавати вістки від них до публічного відома.

У вільному світі зростає схвилювання долею Сахарових і щораз ширші кола заінтересованих, а в першу чергу учених, домагаються їхнього звільнення, або випущення за кордон. Сахарови неоднократно заявляли, що вони не хотять виїздити за кордон, так само совєтська влада не хотіла їх випустити з огляду на високе знання Сахаровим технології атомової енергії. Зате невістка Сахарових Алєксєєва робить усі можливі заходи, щоб виїхати за кордон до свого чоловіка, який живе й студіює в ЗСА. Арґументи совєтської влади, що Сахаров знає таємниці атомової енерґії й совєтської атомової технології й тому влада не може випустити його за кордон, є звичайним викрутом, бо від року 1968 Сахарову заборонено доступ до всіляких таємниць, зв'язаних з атомовою енергією й взагалі до державних таємниць, а все те, що сталося в тій ділянці до того часу є вже загально відоме й у більшости обговорене в різного роду наукових публікаціях.

Світова преса звертає увагу, що досі заходи в допомогу Сахаровим з боку російської еміґрації останнього періоду дуже малі, а радше майже ніякі. В той час, коли в світі росте хвиля обурення, російські дисиденти покищо відмовчують ся.

У світі

РЕЧНИК ДЕРЖАВНОГО ДЕПАРТАМЕНТУ ЗСА та помічник державного секретаря у справах Східньої Азії Джан Голдридж зустрінувся з репортерами американської преси й подав їм інформації про національну боротьбу різних сил в Камбоджі проти в'єтнамських окупаційних військ та їхніх місцевих помічників, та зокрема про відхилення прохання однієї з тих груп дати їм допомогу зброєю та іншими засобами потрібними до життя і до ведення боротьби. Керівник тієї окремої групи, яка називається Національний Визвольний фронт народу Хмер, Сон Санн, колись був прем'єром за керування країною князя Народома Сіганука. Він інформував, що переговори поміж трьома національними групами в справі єдиного національно-визвольного фронту не дали успіху, й тому виникає потреба, щоб вільні країни, а в тому числі ЗСА, дали окрему допомогу групі, веденій Санном. Він додатково поінформував, що комуністична група, яка також веде боротьбу проти окупації В'єтнамом, очолена Пол Потом, дістає величезну допомогу від одної з комуністичних великодержав і тому вона може здомінувати всі інші національні сили. Голдридж заявив, що ЗСА стоять і далі на становищі, що всі самостійницькі групи повинні за всяку ціну об'єднатися та що ЗСА ні одної з них окремо підтримувати не будуть.

ФОРМАЛЬНИЙ ГОЛОВА КНР Є ДЖІЯНҐІНҐ ЩЕ 30-го серпня зложив пропозицію керівництву острова Тайван привернути єдність з Китаєм, ввійти в склад керівних державних органів КНР із задержанням автономії для Тайвану у справах оборони, господарки, внутрішньої адміністрації та інших. Керівництво Тайвану відразу ж цю пропозицію відхилило, назвавши її пропаґандивним трюком. З доручення уряду КНР, речник того уряду Ліяо Ченґджі подав в пресі інтерв'ю, у якому він заявив, що КНР і китайський нарід дуже терпеливі й спокійно чекатимуть аж поки чинники Тайвану зрозуміють велику доцільність китайської пропозиції і змінять у цій справі своє становище. Ліяо підкреслив, що є один Китай, і ніяка його частина не може тривало бути відлучена від нього.

У ВАШІНҐТОНІ ПЕРЕБУВАЄ ЙОНАС САВІМБІ, керівник Національної унії за тотальну самостійність Анґолі. Організація ця провадила довгу боротьбу проти португальської окупації, але програла, бо конкуренційна революційна група лівих при допомозі СССР, совєтських сателітів, а в першу чергу, Куби і кубинського експедиційного корпусу, перемогла й закріпилася. Після перемоги марксистів опозиційні сили під керівництвом Савімбі продовжують свою національно-визвольну боротьбу, одначе з огляду на величезні переваги сил, підтримуваних Москвою, вони не можуть, принаймні покищо, розраховувати на перемогу. Савімбі відбув у Вашінгтоні розмови з різними державними діячами ЗСА і має в пляні дальші розмови. Марксистський уряд в Луанді, столиці Анґолі, виступив рішуче проти прийняття Савімбі у Вашінґтоні та проти розмов з ним американських політиків. У своєму протесті уряд Луанди назвав Савімбі „ворогом всієї Африки ч. 1" та вимагає його викинення з ЗСА.

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ РЕСПУБЛІКИ Ель Сальвадор подало до відома, що ліві партизани знову поновили акції на теренах на схід і південь від столиці республіки Сан Сальвадор, хоч ті терени недавно очищено від партизанських груп, знищено там їхні бази та зліквідовано їхню допоміжну підпільну мережу серед населення. Партизани преводять саботажі, обстрілюють державні, міські, військові та поліційні будинки та нападають на менші військові відділи, які патрулюють у терені. Міністерство не подало ніяких даних про людські жертви, але перевезло міжнародних репортерів в ті місця й показало їм знищення, заподіяні країні партизанами. В районі одного міста Сан Міґуель, яке розташоване на 80 миль на схід від столиці, впродовж цього року партизани понад 70 разів зірвали електричні й телефонічні дроти й позбавили населення освітлення і зв'язку.

ЗГІДНО З НАПИСАНИМ законом міжнародної дипломатії, чолові дипломати не повинні брати особистої участи в шпигунській діяльности. Відомі дипломати та високі урядники дипломатичних станиць уникають того діла. Інакше зі совєтськими вояками зустрінувся з американський вояк діяв у порозумінні зі своїм командуванням і його не буде притягнено до карної відповідальности. А в справі участи совєтського диплома[illegible] американські чинники в Берліні зложили рішучий протест.

В СССР ПОШИРЮВАНО ПІДПІЛЬНУ ЛЕТЮЧКУ

Гельсінкі (УІС „Смолоскип"). На Захід дісталася перша летючка з СССР, яка закликає до півгодинного страйку у цілому Совєтському Союзі. Згідно з отриманими тут інформаціями, летючка ця була розповсюджена у великих містах СССР, Прибалтики і навіть дісталася в Україну. У ній закликається до півгодинного страйку 1-го грудня 1981 року і півгодинного страйку кожного наступного місяця.

Нижче подаємо повний текст цієї летючки в перекладі на українську мову:

„ВІДОЗВА

В справі політичної і економічної ситуації у нашій країні;

в справі провідної ролі нашої країни у світовій кризі, що загрожує існуванню цілого людства;

в свідомості, що єдиним шляхом до нормального життя і кращого світу є демократизація нашої Конституції.

Тільки створивши вільне демократичне і відкрите суспільство, ми створимо переконливу основу для співробітництва з іншими демократичними державами в справі роззброєння і цілковитого знищення всієї нуклеарної зброї в світі;

звільнивши себе від тягару гонки зброєнь, створимо скоре покращання життєвого рівня і вільного пересування почерез кордони;

у свідомості, що жодна зовнішня сила не зможе вплинути на прийняту розв'язку цих проблем і що ми самі маємо ключ до розв'язки проблем ми звертаємося до всіх без вийнятку громадян — єднайтесь з нами у наступному:

Ми вимагаємо, щоби Радянський уряд негайно:

1. Відкликав радянські війська з Афганістану;
2. Зупинив втручання у внутрішні справи Польщі;
3. Зупинив постійний експорт харчових продуктів;
4. Зупинив дискримінаційні практики в торгівлі;
5. Звільнив всіх політичних в'язнів і уневажнив всі політичні заборони;
6. Зменшив військову службу на 6 місяців менше;
7. Почав виконувати зобов'язання Декларації Прав Людини ООН — параграфів 13, 15, 18, 19, 20 і 23 пунктів 3 і 4 та умов Гельсінського Заключного Акту з ціллю створення демократичного суспільства на підставі цих правил. Це включає періодичний вибір членів законодавчих і виконавчих органів, як рівнож представників верховної державної влади населенням почерез демократичні вибори.

На підтримку наших вимог, ми починаємо від півгодинної мовчанки, почавши 1 грудня 1981 р. між 10:00 і 10:30 годиною, і згодом першого робочого дня кожного місяця в 1982 р., цебто 4 січня, 1 лютого, 1 березня, 1 квітня, 3 травня і т.д.. В той самий місцевий час, о 10:00 годині і протягом наступних 30 хвилин:

(Продовження на ст. 4)

В Америці

ЗАГОВІР НА ЖИТТЯ ПРЕЗИДЕНТА РОНАЛДА Реґена зі сторони лівійського диктатора Муаммара Каддафі існує, заявили офіційні чинники секретної служби ЗСА, в засяг якої входить також охороняти Президента, його родину, співробітників, визначних політичних діячів, колишніх президентів і загрожених членів Уряду. Речники цієї служби заявили, що вони мають докази, що п'ять терористів, вишколених в Лівії у спеціяльних терористичних таборах, прибули в кінці листопада до З'єднаних Стейтів Америки, маючи в пляні виконати атентат на президента Р. Реґена й інших його найближчих співробітників. Ці речники заявили, що в цілій країні йдуть наполегливі розшуки за лівійськими вбивцями-терористами і тими особами, які допомагали їм прибути до цієї країни.

КОНФЕРЕНЦІЯ БІЛОГО ДОМУ В СПРАВІ СТАРШИХ віком осіб закінчилася у Вашінґтоні. Не обійшлося без взаємних закидів і гострих дебат між прихильниками і противниками політики теперішньої Адміністрації президента Роналда Реґена. Сам Президент, виступаючи минулого тижня на конференції з довшим привітанням, намагався злагіднити поставу тих, які, не маючи достатніх доказів, сильно критикували економічну політику Адміністрації. В кінці конференція прийняла 60-сторінкову програму і резолюції, у яких закликається, щоб федеральний Уряд присвятив більше уваги старшим віком американцям, які у зв'язку з інфляцією і рецесією ледве виживають зі своїх пенсій.

РИЗК ЗАХВОРІТИ НА РАКА ЛЕГЕНІВ Є ЗНАЧНО менший в тих осіб (навіть курців), які споживають у більших кількостях такі яринні страви, як моркву, шпінат, помідори, салату, картоплю тощо. Переведені студії виявляють, що принаймні 40 відсотків менше хворіють на рака легенів ті особи, організм яких має достатню кількість „бета-каротіни", яка походить власне з вимінених сортів ярини. Цю інформацію подав до публічного відома Крайовий інститут дослідів рака.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР ОБ'ЄД НАНИХ Націй Курт Вальдгайм, який старався про перевибір на третю каденцію, відтягнув свою кандидатуру, бо Рада Безпеки зайшла в сліпий кут після 16-ох голосувань на двох кандидатів. Крім Вальдгайма, як відомо кандидує також міністер закордонних справ Танзанії Салім А. Салім. Проти К. Вальдгайма ставить вето Китайська Народна Республіка, яка підтримує Саліма. Американський амбасадор до ОН Джін Киркпатрик вже кілька разів пропонувала, щоб рада Безпеки ОН висунула інших альтернативних кандидатів, або потвердила К. Вальдгайма на два роки, поки ОН зможе розв'язати цю справу і піднайти відповідного кандидата, на якого погодяться усі члени Ради Безпеки.

СЕРЕД НАЙБЛИЖЧИХ СПІВРОБІТНИКІВ президента Роналда Реґена ходять поголоски, що Президент таки рішиться на звільнення директора бюджету Дейвида Стокмена і на його місце прийде Верн Орр, який був директором бюджету у стейтовому уряді в Каліфорнії під час урядування там тоді губернатора Р. Реґена. Поширюються також поголоски про зміну Ричарда Аллена, дорадника Президента у справах крайової безпеки. На його місце мав би прийти ген. Брент Сковкрофт, який за президента Джералда Форда був його політичним дорадником.

У СПРАВІ РІЗДВЯНОСВЯТОЧНИХ МАТЕРІЯЛІВ

Матеріяли до Різдвяносвяточних чисел „Свободи" редакційного порядку, як теж святочні побажання і оголошення, редакція і адміністрація „Свободи" прийматимуть тільки до 12-го грудня 1981 року (до числа за новим календарем), та до 19-го грудня 1981 року (до числа за старим календарем). Всіх читачів проситься додержува- [illegible]

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription: 1 year — $30.00, 6 months — $16.00, 3 months — $9.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303
P.O. Box 346 Jersey City N.J. 07303

Вилом з совєтської системи

Понад шістдесят років тому впроваджена совєтська система не лише докраю розрушила суспільства народів, поневолених в СССР, але згодом вона втягнула в орбіту своїх вирішних впливів ще й інші народи й усіх їх після коротшого, або довшого часу загнала в нужду й нестатки. Останнім часом поодинокі народи почали вириватися з тієї системи й чим більше їм це пощастило, тим кращим життям зажили вони. Одним з таких народів є мадяри.

Совєтська система прийшла на Мадярщину з перемогою Росії у Другій Світовій війні і окупацією тієї країни совєтськими військами. Мадярський нарід не подавався легко. Навпаки, національно свідома мадярська інтеліґенція ставила твердий опір спробам Москви зруйнувати Мадярщину зісередини, а зокрема мадярське селянство, зорганізоване в свою політичну партію дрібних хліборобів ще роки після війни не давалося. Одначе, здані на себе самих, виграти довгої боротьби не могли й вкінці таки перемогла совєтська сила, зміцнена мадярськими помічниками і запроданцями.

Скінчилося це відомим повстанням восени 1956 року, яке росіяни втопили в крові. Після тієї поразки мадяри мусіли починати від основ. У щоденній боротьбі, у відстоюванні найдрібніших справ нарід Мадярщини крок за кроком залічував рани й приходив до себе. В існуючій ситуації на великі перемоги він не міг сподіватися. Замість великих перемог треба було щодня змаґатися за малі, але життєві справи і здобувати маленькі, але постійні уступки ворога.

Сьогодні Мадярщина, властиво єдина між комуністичними країнами світу, які є під диктатурою Москви, може похвалитися хоч повільним, але безперервним звільнюванням накинених пут, підношенням господарської активности і зв'язаними з тим зростом національного багатства та піднесенням життєвого стандарту загалу населення. Повільний процес тих змін притягає увагу різних спостерігачів і аналітиків і щораз більше світових авторів присвячують свою увагу мадярській сцені.

Почалося з малого, з невеликих уступок тоталітарної совєтської системи на користь приватного підприємця, інженера, ремісника. Так званий ринок і ринкова господарка спочатку були такі обмежені, що мало хто сподівався таких успіхів, які має тепер Мадярщина.

Москва дивиться на мадярський експеримент з великим недовір'ям і негодуванням, бо він іде повністю у розріз з основними положеннями марксизму-ленінізму. Але примушена толерувати це принаймні тимчасово, щоб уникнути зросту комплікацій між нею і її сателітами. Мадярський лідер Янош Кадар використовує це для звільнювання господарки з-під контролі партійних керівників, які на все дивляться з точки зору партійної доктрини.

Завдяки тому мадярський ринок засіблений у всі найпотрібніші продукти й вироби, а навіть щораз більше люксусових товарів появляються на ньому. Мадярщина зважилася зголосити своє приступлення до Міжнародного валютного фонду та до Світового банку й очікує на прийняття. Останньо зробила це саме Польща. В обидвох випадках Москва не скривала свого невдоволення, але нічого не могла зробити. Колись вона прямо забороняла такі рішення, але тепер обставини не дозволяли їй на це.

Мадярщина була першою, що всупереч волі Москви вже більш як десять років тому її уряд перестав реґулювати арбітрарно ціни товарів на ринку, а лишив це рішення у руках виробництва та покупців. Та зразу стало поважною заохотою для державних підприємств виробляти товари, яких потребує ринок, а не, як наказує виробляти центральний господарський плян, якого принципи продиктовані Москвою. Якщо це принесло успіхи, тоді прийшла пора на дозвіл відчинити й вести самостійні ремісничі варстати, відтак менші торговельні підприємства, а вкінці невеликі виробництва. Всім тим новим приватним підприємствам держава не відмовляє приділу сировини та постачання енергії, хоч часто на дещо гірших, зокрема платничих, умовах, як це вона робить для державних підприємств.

Сільське господарство Мадярщини пройшло через важкі часи, аж доки остаточно його основним типом не стала кооперативна форма селян. Заки до цього дійшло, політика партії хиталася між колективними й індивідуальними господарствами, доки остаточно не спинилася на кооперативі. Після значних успіхів сільсько-господарських кооператив, почали поставати ремісничі, торговельні і виробничі кооперативи. Вони швидко почали розвиватися, але після совєтського демаршу з протестом проти „занедбування" державних підприємств прем'єр Мадярщини Ґеорґи Лязар остеріг перед підтримкою кооперативних форм, які „відтягають кращих спеціялістів і ремісників та в той спосіб послаблюють державні підприємства".

Мадярський приклад з одного боку є ще одним доказом, що вихід з ситуації, створеної совєтизмом є тільки у відході від неї, а з — другого він є вказівкою для всіх народів, поневолених Москвою і її сателітів, в якому напрямі шукати своєї власної дороги в майбутньому розвитку.

Володимир Душник

КЛОПОТИ МОСКВИ ІЗ ЗБРОЙНИМИ СИЛАМИ

Недавно відомий американський мілітарний аналітик, Дрю Мідлтон подав цікавий огляд поважних труднощів, які матиме Москва в 1980 роках з добором збройних сил Совєтського Союзу. Свої статистичні дані він вибрав з видання „Стратегічний огляд", в якому поміщено довшу аналітичну статтю д-ра Еллен Джовнс — спеціялиста для Сі-Ай-Ей*.

Вона твердить, що хоч сьогодні СССР терпить із-за маліючого числа робочої сили, совєтський уряд усе ж таки шляхом побору до збройних сил, обов'язкового в СССР, зможе втримувати рівень совєтських збройних сил на теперішній висоті. З її висновками погоджуються розвідчі органи НАТО у Бельгії, які ведуть досліди в справі військових резерв країн Варшавського пакту, як і країн НАТО.

Д-р Джовнс добачує великі труднощі в тому, що протягом наступних 20 років совєтські мілітарні резерви зменшаться на 20 відсотків. Щоб зарадити тому, совєтський генеральний штаб тепер покладає великі надії на рекрутування мусулман, який мають вищий відсоток приросту населення ніж росіяни, українці і білоруси.

Вона далі твердить, що впровадження нових і модерних моделів зброї збільшило також домагання більш технічного вишколу совєтського вояка.

У 1976 році 72 відсотки совєтських ректутів мали середньощкільні дипломи в порівнянні з 69 відсотками в американських збройних силах. Вправді, в 1981 році цей відсоток в американській армії піднісся до 80.

Совєтський уряд розраховує, що шість совєтських ісламських республік у СССР повинні збільшити свої квоти рекрутів. Ці мусулмани, згідно з даними в огляді, перевищують слов'ян, коли йдеться про середнє образування. Існують також поважні труднощі щодо мови, але совєтська статистика подає, що на кожних десять совєтських вояків — сім знає або має певні початкові знання російської мови, як також, що, 45 до 55 відсотків рекрутів, працюючи поза військом мусіли знати дещо російську мову.

Побір до совєтських збройних сил від 1918 року є примусовим, за дуже незначними вийнятками. Рекрути отримують певний вишкіл уже у їхніх цивільних професіях, і їх заохочує совєтський уряд до „патріотичної служби" у війську.

Ці зміни в рекрутсько-поборовій схемі базовані на переписі населення з 1970 року. В тому ж 1970 році, росіяни, українці і білоруси становили 74,2 відсотка рекрутів (з інших американських джерел довідуємося, що українці становлять 70 відсотків підстаршинських кадрів у всіх галузях совєтських збройних сил — В. Д.).

Цей відсоток слов'ян у совєтських збройних силах повинен би впасти до 62.5 в 1985 році, а відсоток мусулман повинен збільшитися з 13.1 відсотка до 24.1 відсотка в 1975 році.

Хоча д-р Еллен Джовнс твердить, що відсоток рекрутів у СССР в біжучому році зменшиться, західньоевропейські аналітики не вірять, що він впаде понижче двох мільйонів до кінця цього сторіччя.

Під сучасну пору совєтські збройні сили нараховують 3,673.000, не включаючи півмільйона осіб прикордонної сторожі, внутрішньої поліції як і теж залізничих і робочих батальйонів. Між збройними силами СССР-30 відсотків старшин і підстаршин — це особи, для яких військо є їхньою професією, а 70 відсотків складається з поборових вояків, які служать від двох до трьох років.

Леся Гевка

ЯЛИНКА І МИ, УКРАЇНЦІ

У зв'язку з недалекими Різдвяними Святами варто подумати над справою різдвяного сезону, а з цим — засвічення та загашення різдвяної ялинки на публічних площах і скверах.

В Америці з приїздом еміґрантів встановився гарний звичай, що в різдвяному сезоні майже у всіх містах на публічних площах і скверах світять різдвяні ялинки. Але ці різдвяні ялинки, що їх можна б назвати громадськими ялинками, не віддзеркалюють різдвяних почувань усіх громадян-християн, бо різдвяний сезон у якому світяться різдвяні ялинки, триває від 15 до 31-го грудня. А відомо, що в Америці є громадяни-християни, які святкують Різдво Христове, одні за так званим західнім обрядом 25-го грудня, а інші за східнім обрядом 7-го січня і Йордан 19-го січня

Очевидно, що встановлений різдвяний сезон, що триває від 15-го до 31-го грудня і в якому світяться різдвяні ялинки, не дає можливости демонструвати і виявляти свою радість співами колядок під різдвяними ялинками тим християнам, в тому і нам українцям, що святкують Різдво Христове 7-го січня і Йордан 19-го січня.

Слід боротися за права

Коли тепер в Америці етнічні групи борються за свої релігійні, людські і громадські права, ми, українці, не можемо бути байдужими. Ми також мусимо боротися і мусимо бути видними на всіх ділянках державного і громадського та релігійного життя. Треба боротися за справедливий різдвяний сезон такий, щоб він охоплював святкування Різдва Христового за східнім і західнім обрядом. Треба боротися за встановлення нового різдвяного сезону, який тривав би від 25-го грудня до 19-го січня і в тому часі світилися б різдвяні ялинки у містах і пригородах Америки.

Засвічення різдвяної ялинки на публічних площах і скверах був би не лише справедливий у згаданому часі, але й демонстартивний перед цілим світом, що в Америці є дійсна свобода вияву релігійних почувань.

Акцію за встановлення згаданого нового різдвяного сезону, а рівночасно і акцію за засвічення різдвяної ялинки 25-го грудня і її загашення 19-го січня на площі Рокефеллера в Ню Йорку, почали вести українці християни католицького і православного віровизнання у пригороді Ню Йорку, Стейт Айленді, ще в минулому році. Було вислано листа до посадника Ню Йорку Е. Кача з проханням, щоб він у міській раді поставив внесення змінити різдвяний сезон а з цим і час засвічення і загашення різдвяної ялинки.

Посадник Е. Кач відповів, що ця справа належить до управи Рокефеллер центру, а до Міської ради належить п'ять пригородів, які мають свої управи і до них треба звертатися.

У цьому році акцію за всатновлення нового різдвяного сезону від 25-го грудня до 19-го січня продовжується. Уже вислано листи-прохання до губернатора стейту Ню Йорку до управи центру Рокефеллера, до посадника Кача, до президента пригороду Стетен Айленду та до сенаторів і конгресменів, а також до українських церковних і світських установ і організацій. *(У Стетен Айленді голова цього пригороду вже дав офіційне зарядження продовжити сезон до 19-го січня 1982 року. — Ред.).*

В цю акцію за встановлення нового різдвяного сезону включилися також ті українці католики, що святкують Різдво Христове 25-го грудня, бо 7-го січня згідно з Григоріянським календарем, припадає Йордан. Ведуть цю акцію також, у своїх парохіях, греки, тибетанці, болгари та інші, що святкують Різдвяні Свята за Юліянським календарем.

На тему „Українці в різдвяному сезоні було передано 13-го листопада ц. р. радіову авдицію під час української радіогодини, що її провадять О. О. Василіяни при українській католицькій церкві св. Юра в Ню Йорку.

Велике значення

Дотеперішня загальна опінія каже, що встановлення згаданого нового різдвяного сезону зі засвіченими різдвяними ялинками на публічних площах і скверах у містах Америки, має для нас, українців, велике значення, як з релігійного так і з виховного та національного становища, бо:

1) ми, українці, в згаданому різдвяному сезоні від 25-го грудня до 19-го січня, який охоплює обидва східні і західні обряди стоїмо в ряді всіх християн, а не одного обряду;

2) ми даємо нашій молоді під час такого різдвяного сезону нагоду радіти різдвяною ялинкою на публічних площах і скверах та виявляти свою радість розповідями своїм знайомим і приятелям про наші різдвяні звичаї;

3) ми маємо також засвіченою різдвяною ялинкою у згаданому сезоні, нашими колядками і щедрівками та мистецькими виступами демонструвати перед глядачами і туристами нашу українську культуру та національну самобутність;

4) ми маємо можливість скріплювати нашу церковну та національну традицію та духову єдність так, як це роблять інші національні спільноти та почуватися рівнорядними громадянами Америки серед етнічних груп.

Акція, яку почато, буде мати успіх тоді, як її будуть вести всі громадяни-українці, висилаючи листи-прохання до урядових чинників, щоб вони своїми проклямаціями про встановлення нового різдвяного сезону повідомляли всіх громадян у пресі, радіо і телебаченні про те, що існують в Америці етнічні групи, в тому і українська, які святкують Різдвяні Свята 7-го січня і Йордан 19-го січня і для справедливого їх трактування встановляється новий різдвяний сезон, а з ним і засвічення різдвяних ялинок.

Думаймо, дискутуймо і не занедбуймо тих прав, які нам належаться і які створюють для нас нагоду поставити українську націю в коло великих націй, які дають нам можливість у вільному світі виявити етнічну живучість так, як її виявляють інші етнічні групи в кожній ділянці життя.

КОЛИШНІЙ ТУРЕЦЬКИЙ ПРЕМ'ЄР, А ТЕПЕР голова Соціял-демократичної партії Туреччини, Булєнт Ецевіт мусів добровільно зголоситися до тюрми, щоб відсидіти чотири місяці ув'язнення за те, що він публічно критикував військовий уряд Туреччини, за що суд засудив його на ту кару, а апеляційний суд відкинув його відклик як безпідставний.

З господарського життя

Керівництво юній американських автомобільних робітників бере до уваги конечність зі свого боку причинитися до обниження виробничих коштів американських авт. Незабаром мають відбутися спеціяльні наради над тим питанням. Провід юнії після основнішого вивчення положення на автомобільному ринку починає серйозніше відноситися до вимог компанії обнизити кошти продукції, а з них найважливіше заробітну платню робітників, бо в інакшому разі цілому американському автомобільному промислові загрожує катастрофа. Американський автомобіль якістю далеко позаду виробів інших країн, а коштами — значно вищий. Американський споживач дійшов до пункту, на якому він уже не може в своїй масі купувати частіше нового авта, а через те продаж автомобілів американського виробу падає далі. Дотепер юнії категорично відкидали всілякі пропозиції компаній переглянути договори між юніями й компаніями, обстоюючи, що всякі дотеперішні здобутки мусять залишитися назавжди. Одначе під тиском чим раз гіршого положення вони думають про зміну свого дотеперішнього становища.

Підприємства „Плейбой" останнім часом зазнають чималих невдач. Вправді керівник того комплексу і його основник Юз Гефнер заявив, що „поголоски про наш упадок є перебільшенням", але „Плейбой" продає різні прибуткові підприємства й плянує продавати дальше. Вже продано касина тієї корпорації в Лондоні, Англія, які минулого року принесли 85 відсотків усіх її доходів. В слід за тим на продаж виставлено великі готелі й розвагові осередки в Дженіва, Вис., та в Ґрейт Ґорджі, Н. Дж. До фінансових клопотів корпорацій „Плейбой" долучилися ще й закиди, що його керівництво пов'язане зі злочинними елементами. На підставі слідчих даних деякі міста, в яких є розвагові підприємства „Плейбой" та касина, розглядають питання відкликання виданих раніше концесій. Керівництво „Плейбой надіється, що коло 100 мільйонів долярів готівки, які воно повинно призбирати в ближчому часі повинні дати змогу корпорацій вийти з біди. Одначе багато поінформованих про стан тієї корпорації обстоює думку, що вона дефінітивно ввійшла у період упадку і 100 мільйонів її не врятують.

В американських господарських колах почалася критична кампанія проти найбільшої американської сталевої компанії Юнайтед Стейтс Стіл Корп. Керівництво тієї компанії вже від довшого часу заявляє, що воно не має потрібних до технологічного оновлення засобів. А одночасно з тим компанія рішила була викупити нафтодобувну спілку „Маратон" за 6,3 більйона долярів. На запит, чому сталева компанія замість уліпшення й усучаснення сталевого промислу, який залишився далеко позаду світового рівня, вкладає величезні засоби в зовсім нову ділянку, керівництво відповіло, що нафтодобувна промисловість більш прибуткова, як сталева й тому воно пробує придбати спілку „Маратон". Після цього почалася пожвавлена кампанія проти тієї частини американської сталевої промисловости, що, коли прибутки є високі, тримається своєї ділянки, коли ж треба поробити вклади, тікає з неї.

Торгівельний дефіцит американської торгівлі зі закордоном вже третій місяць підряд перевищає п'ять більйонів долярів. Дефіцит за місяць жовтень був 5,3 більйона. Сума експорту за жовтень була 19 більйонів, а імпорту 24,3 більйона. Таким чином торговельний дефіцит буде цього року вищий, як минулого року, але рекордової висоти не осягне. Не зважаючи на загальний спад господарських показників попит на закордонні товари того місяця — в порівнянні з вереснем — піднісся на 3,1 відсотка. Так само піднеслася квота ввезеної нафтової ропи, а також легко піднеслася її ціна.

Ножиці цін на сільсько-господарські продукти в ЗСА далі відхилюються. Ціни за продукти, що їх дістає продуцент -фармер або падають, або тільки злегка підносяться, зате ціни харчів для консумента ростуть значно швидшим темпом і тільки у вийняткових випадках, спорадично, або тільки на деяких обмежених внутрішніх ринках часом обнижуються. Цього року ціни плачені фармерові піднеслися зовсім незначно, в листопаді навіть впали на 0,8 відсотка, а консумент платив у роздрібній торгівлі 8,2 відсотка більше як минулого року. Наступного року повториться те саме. Зросту цін, плачених фармерові майже не передбачується, а консумент платитиме за кінцевий продукт понад 7 відсотків більше як цього року.

Група незалежних західньонімецьких економістів, професорів університетів та економічних авторів і підприємців відбула в Бонні панель і опублікувала його вислід. Економісти передбачили зростаючий застій західньонімецької господарки 1982 року, а разом з тим зріст інфляції. Безробіття на їхню думку зросте до 1,65 мільйона, з теперішніх 1,36 мільйона, ціни піднесуться на 5,5 відсотка, а дотепер Уряд подавав тільки 4,5 відсотка. Панель запропонував замороження заробітних платень, обниження промислових податків для уможливлення підприємствам створити додаткові інвестиційні капітали, та скорочення видатків у державному бюджеті. Проти всіх трьох заходів виступають керівні кола привладної соціял-демократичної партії Західньої Німеччини.

Оксана Бризгун-Соколик

СТАНИСЛАВ ЛЮДКЕВИЧ

III

У 1968 році вийшла в Києві збірка С. Людкевича: „Українські народні пісні в обробці для хору". В збірці є 18 пісень, між ними „Ой, видно село". Але слова „стрільці січові" там не знайти". Там — „стрільці червоні"...

Його пісня „День і ніч падуть сніги" до слів Богдана Лепкого, присвячена студентському товариству „Січ" у Відні, у сорокліття. Тепер змінено присвяту. Твір присвячений Червоній армії...

В день своїх сотих уродин Станислав Людкевич був відзначений як найстарший і найвидатніший український композитор. Сучасник Миколи Лисенка, Івана Франка, дійсний член Наукового Товариства ім. Шевченка до 1939 року. Зазнав і в СССР особистих почестей. Іменували його „Заслуженим артистом республіки", та вибрали Депутатом Верховної Ради. З нагоди святкувань 150-річчя з дня народження Тараса Шевченка в 1964 році, за свої хорово-оркестральні твори „Кавказ" і „Заповіт", Людкевич отримав Шевченківську премію. А недавно ми довідалися з преси, що по смерти композитора львівську філармонію назвали іменем Станислава Людкевича. Мимоволі насувається питання: Чому большевики толерували Людкевича, та навіть час від часу його відзначували, в тому самому часі, як безсердечно нищили нашу культуру та її творців? Мабуть велика популярність та авторитет композитора серед українського народу примусили окупанта його толерувати. І напевно ніхто з них і не мріяв, що буде він так довго жити! Як би він був в 1939 році молодою людиною,(а було йому тоді якраз 60 років), хто зна, чи його доля не була б така сама, як Миколи Леонтовича, Алли Горської, чи Володимира Івасюка...

Святкування 100-ліття Людкевича відбулося у Львові величаво, місто пережило великий підйом. На концерт ішов Людкевич від авта і по цілій залі по вистелених квітах і то в зимі! По концерті його творів, композитора винесли із залі на руках! Ентузіязм, пошана, подив...цілий Львів був наелектризований... Подивившись на це все з другого боку, насувається питання: Чому ці всі святкування відбувалися лише в залях консерваторії? Немає у Львові більшої залі, щоб помістити тих всіх, що стояли на вулицях. А чи організатори воліли, щоб не всі були на залі? Очевидці розказують про зворушливий момент, а саме, як з грудей тих, що не могли дістатися на залю, і що були у фоє та на вулиці, понеслося могутнє „Многая літа"...

Василь Кулицький написав слова і музику „На столітній ювілей Станіслава Людкевича", — де він каже:

Велике свято в нас сьогодні,
Таке буває раз на сто років:
Народ весь і митці народні
Вітають кращого з усіх митців.

Весь світ Людкевича шанує,
Прекрасно знає музику його,
Цю музику, яка чарує
І піднімає дух наш до висот.

Чи справді „весь світ шанує та знає музику його?

Музичні твори Людкевича переважно в рукописах. А як друкуються, то тиражем 800,1200,900 примірників. А партитуру „Прикарпатської симфонії" видруковано тільки 190 примірників! І то не лише на цілу Україну та для всіх „братів народів СССР", але й для еміґрації. В який же спосіб може світ познайомитися з творами Людкевича?

Культурні державні наради з приходом такого ювілею, як 75, не то що 100, видають повні збірки творів, або більшість творів композитора. А-у Людкевича — за ціле життя видано дуже мало. Москва не дає дозволу, і більшість творів лежить у рукописах. А з виконуванням творів не багато краще. От — хоч би постановка опери „Довбуш", лібретто до якої налисав сам композитор. В 1954 році совєтська преса писала, що з нагоди 75-ліття композитора поставлено з успіхом цю оперу. Пізніше показалося, що взагалі не цілу оперу, а тільки уривки з неї... Бо КҐБ вимагає, щоб автор поробив деякі зміни в опері, а Людкевич відмовився. Є знаний факт, що обурений композитор затріснув партитуру і рішучо сказав: „По моїй смерті робитимете зміни, а не тепер". І опера не пішла. А перед століттям композитора, знову з преси знаємо, що чотири роки готувалися до постановки опери... а „Довбуша" так і досі ніхто не бачив...

Інший поет, Іван Гущак написав вірш „Сто мостів перейдемо..." де дуже гарно каже:

...„*Плин життя...*
Сто січнів снігом замело.
Слухає симфонію
місто
і село.

А виглядає, що щоб „місто і село" дійсно почули твори Людкевича, то треба іншого режиму. Режиму, який не буде боятися свободи слова, свободи музичного вислову. Бо хоч композиції Людкевича офіційно не заборонені, їх виконують дуже рідко.

З платівками не багато краще. Цих кілька, що в Україні видали, не можна ані там, ані тут дістати. А тут ми нічого не награли.

Ані поважної біографії про Людкевича ще досі не має. Тільки в СССР вийшла з нагоди століття спізнено збірка авторів під заголовком „Творчість С. Людкевича". А про Людкевича можна б написати так багато та з різних аспектів: Людкевич — композитор, український патріот, диригент, науковець, збирач українських народних пісень та їх дослідник, критик, педагог, професор композиції...до 39 року найактивніший організатор музичного життя Львова і цілої Західньої України. Він же ж зв'язаний з Вищим Музичним Інститутом ім. Лисенка у Львові від його початків — 1095 року! По смерти Вахнянина став його директором, а згодом інспектором та організатором філії по цілій Західній Україні, що дуже допомогло піднесенню музичної освіти тієї частини нашої України. Він — дійсний член Наукового Товариства ім. Шевченка. Він перший поміж українськими композиторами звернув увагу на музику чисто інструментальну. У Людкевича, в його вокально-оркестрових творах, оркестра не є супроводом хору, а його повноцінним партнером. Він перший уводить в основу систематизації українських народних пісень ритміку, що вживається і до сьогодні. Він перший звернув увагу нашій громаді, що: „...Наша суспільність у

(Закінчення на стор. 3)

Станислав...

(*Продовження зі стор. 2*)

Львові і краю повинна зрозуміти, що музика для музикально обдарованої нації повинна і мусить бути не люксусом а хлібом-насушним, елементом конечним для культурного розвою..." (1926).

Він перший гостро і відкрито засудив безідейність і байдужість молодих мистців до громадсько-політичних справ (1900 р.).

Як оцінили Людкевича сучасники? Композитор Василь Барвінський так схарактеризував Людкевича в 1959 році: „Станислав Людкевич — композитор великого обдаровання, високого професійного рівня, якого він досягнув завдяки величезній енергії і працьовитості...Його музична мова глибоко народня, вона має всі прикмети яскравої індивідуальности, властивої тільки видатним творцям".

Італійський композитор Леонкаваллььо, який на початку 1900 року був у Львові, почув симфонічний твір Людкевича „Капріччо" і дав йому високу мистецьку оцінку.

Про цю легендарну постать Львова кружляють і різні жарти, які напевно мають десь у собі якусь правду. От розказують, що Людкевича, як найстаршого мистця Галичини „попросили" сказати привітальне слово „визволителям" в 1939 році... На сцені оперного театру Людкевич сказав коротке слово, яке закінчив: „...Вітаємо тих, що нас визволили і на то немає ради..."

І відійшов він від нас 10-го вересня в год. 4:20 по обіді. Кілька останніх днів лежав у лікарні. Ранком, в день смерти, заспівав свою останню лебедину пісню, яку дружина Зеня Штундер записала на магнітофон. Вже в стані агонії повторяв прізвище свого вірного друга та приятеля, Володимира Старосольського...

Офіційні похорони були величаві. Композитор лежав у фоє Львівської Філармонії, в залі грала симфонічна оркестра і з хором „Трембіта" виконували „Кавказ". У день похорону вулиці Львова, кудою мав іти похорон, були закриті для руху. Тисячі народу і понад 300 вінків супроводили композитора на Личаківський цвинтар, де його поховали при головній алеї, недалеко пам'ятника Івана Франка.

Усе його життя можна схарактеризувати словами Франка, які він колись сказав в одному із своїх інтерв'ю: „Праця — то боротьба за життя. А життя — то означає боротись!"

Іван Гнатюк в поезії „На честь столітнього ювілею" написав такі слова:

Які йому епохи на віку
Не підкладали камені під ноги,
А Він ішов у музику таку,
Що й смерть Йому вступалася з дороги...

Та вкінці — забрала його у вічне життя. А ми всі тут, в діяспорі, і в Україні, найкраще вшануємо Людкевича, якщо його кредо: „... і найбільших артистів ніхто не звільнив від того, щоб вони усі свої сили, усе своє мистецтво присвятили своїй нації..." — будемо практикувати кожний у своєму житті!

ВШАНУЮТЬ КОМПОЗИТОРА М. ЛЕОНТОВИЧА

Ню Йорк, Н.Й. — В неділю, 13-го грудня ц. р., о год. 2:30 по полудні, тут у залі щколи Вашінґтон Ірвінґ, при 17-ій вулиці і Вашінґтон Ірвінґ плейс відбудеться величавий концерт з участю чотирьох хорів для вшанування визначного композитора Миколи Леонтовича у 60-річчя з дня трагічної смерти. Участь беруть хори: „Думка", „Жайворонки", „Боян" з Перт Амбою, з участю бандуристів Юліяна Китастого та хор „Промінь" з участю тих же бандуристів. Слово про композитора скаже проф. Семен Вожаківський; резолюція — проф. Калина Чічка-Андрієнко. Виступатиме також бас-баритон Метрополітальної опери в Ню Йорку Андрій Добрянський.

Концерт організує Комітет Об'єднаних Українсько-Американських Організацій та хори метрополітальної округи. Квитки вступу можна набувати в крамницях АРКА, СУРМА, ЕКО і „Самопоміч" в ціні 4 і 5 долярів, а також при касі в день концерту.

Особлива виставка особливого маляра і декоратора

Мирослав Радиш - Автопортрет

Місце, як завжди — Ґалерія ОМУА, Об'єднання Мистців Українців Америки, при 136, 2-ій Авеню. Час — начебто також такий, як завжди, — неділя, 1-ша година по полудні, але все якось інакше. Вже саме приготування до виставки і всі додатки інакші. Приготування — без завжди невідступних у таких випадках фанфар (хоч може вони б були доброю реклямою), зі скромною, але великою-великою відданістю родини і друзів, що серед них аж рясніє від імен Пантеону українського образотворчого мистецтва. Вони всі не забули, вони всі пам'ятали протягом ось цих 25 років — чверть століття — про Мирослава Радиша, мистця-маляра, який досяг височин свого дивного мистецтва.

Що це так — говорив кожний образ на цій особливій виставці і кожний витинок у дбайливо і з любов'ю приготованій книжці альбомі, так званому „скреп-бук"; і про це говорила кожна сторінка з виставної книги-монографії про Мирослава Радиша, що її упорядкував і зредаґував Ігор Костецький, а мистецьке оформлення здійснив Яків Гніздовський.

Гостей при вході зустрічали привітні дружина Оксана і син Ігор з родиною. В книзі розписалося біля 150 відвідувачів тієї неділі, 29-го листопада, коли відкрито цю виставку в 25-ту річницю передчасного відходу великого мистця. На столі розкладено програмки-запрошення, де на обкладинці подані дані, що виставка буде чинною до неділі, 13-го грудня. На зворотній обкладинці настроєвий вірш „Краєвиди душі" поетеси Віри Вовк. В програмці — незабутнього колеґу і мистця згадують непромінальними словами Йосип Гірняк, Юрій Соловій, Вадим Лесич і Василь Барка.

На окремому листку англійською мовою короткі вислови про Мирослава Радиша з статтей і рецензій про нього і його мистецтво від Богдана Стебельського, Юрія Соловія, Володимира Кивелюка, Василя Барки і Вадима Лесича. Це частина цитат, що їх можна знайти і в монографії, де ще вміщено вислови Григора Лужницького, Давида Бурлюка, Миколи Бутовича і Марії Кобринської.

На інших 60-ти сторінках пишаються спогади про нього рідних, близьких або співзвучних йому людей: дружини Оксани Радиш з Міяковських; Любослава Гуцалюка, Якова Гніздовського, Ігоря Костецького, брата Омеляна Радиша, вірш від Ірини Ш. Шуварської і тих українських культуротворців, що їх уже згадано вище. Такого признання від колеґ зазнало небагато мистців, поетів, артистів; тож і під цим оглядом Мирослава Радиша можна

(*Продовження на ст. 4*)

Ділимося сумною вісткою
з Родиною, Приятелями і Знайомими,
що в п'ятницю, 4-го грудня 1981 року, по довгій недузі,
упокоїлась в Бозі

бл. п.

МАРІЯ ГНІДЬ

народжена 13-го березня 1903 року в с. Юськовичі, пов. Золочів, Зах. Україна.

ПАРАСТАС відслужено в неділю, 6-го грудня 1981 року в похоронному заведенні Fusillo and Warren в Менвілл, Н.Дж.

ПОХОРОН — в понеділок, 7-го грудня 1981 р. з того ж похоронного заведення о год. 8:30 ранку до церкви св. Михаїла при Схід 3-ій вул. в Менвілл, Н. Дж., а опісля на Український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Ню Джерзі.

Горем прибита родина:

сини: АДАМ, БОГДАН, ЛЮБОМИР І РОМАН
невістки: ПАМЕЛЯ, МАРІЯ, СИҐРИД І ХРИСТИНА
внуки: МАРКО, ЮРКО, МАРІЯННА, ІРИНА
правнуки: КЕЛЛІ І ДЖЕНІФЕР
Ближча і дальша Родина в Америці, Канаді й Україні

Ділимося сумною вісткою,
що 13-го серпня 1981 року відійшла у Вічність
в Блярікум (Амстердам), Голляндія

бл. п.

ОРИСЯ ДУТКЕВИЧ-ГУЇҐ

народжена 10-го серпня 1918 року в Перемишлі.

В 1939 році виїхала до Голляндії, де була довголітньою секретаркою Об'єднання Українців в Голляндії.

Залишились в глибокому смутку:

муж — ЯН
брат — ЮЛІЯН з родиною в Англії
Ближча та дальша Родина в Америці, Канаді та в Україні

42-ий ВІДДІЛ ООЧСУ в ГЕМПСТЕДІ, Н. Й.
запрошує на

МАЛАНКУ

Субота, 9-го січня 1982 року, год. 9-та веч.
Заля українського католицького центру св. Володимира
226 Uniondale Avenue, UNIONDALE, L.I., N.Y.

Оркестра: **„ОГО"**

Вступ: дорослі — передпродаж $8.00, при вході $9.00, студенти $4.00.

Тел.: (516) 485-0149

Українська Вільна Академія Наук у США
та
Українське Історичне Товариство
мають шану запросити Вас на

ДОПОВІДЬ

ОЛЕКСАНДРА ДОМБРОВСЬКОГО

дійсного члена УВАН
НА ТЕМУ:

„РАННЬО-ІСТОРИЧНІ ЕТАПИ ВИНИКНЕННЯ КИЇВСЬКОЇ РУСІ"

Доповідь відбудеться **в неділю, 13-го грудня 1981 року, о год. 2-ій по пол. в будинку Академії, 206 Захід 100-та вул., Ню Йорк, Н. Й.**

ЗАПРОШУЄМО ВШ. ГРОМАДЯНСТВО на УКРАЇНСЬКУ ТРАДИЦІЙНУ

НОВОРІЧНУ ЗУСТРІЧ

яка відбудеться в просторих бенкетових залях

"Holiday Inn" of Somerville
US Route 22 (East Bound)

31-го грудня 1981 р. Початок о год. 9-ій вечора до?

- При звуках популярної оркестри „ЧЕРВОНА КАЛИНА".
- Вечеря "prime rib" при столах від 9-10 веч. По вечері холодний і гарячий буфет ПРОТЯГОМ ЦІЛОЇ ЗАБАВИ, включно з шампаном при ЗУСТРІЧІ НОВОГО РОКУ, за вступом 70.00 дол. від пари.
- Проситься ЯКНАЙСКОРІШЕ резервувати столики зі завдатком на 8, 10 і більше осіб і. т. л.

Телефон: (201) 526-9500

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ в НЮ ЙОРКУ
і
ПЛАСТОВІ КУРЕНІ „ВЕРХОВИНКИ"
136 Друга Авеню, 2-ий поверх
(ДІМ УКРАЇНСЬКОГО ВИЗВОЛЬНОГО ФРОНТУ)

П'ятниця, 11-го грудня 1981 року, о год. 7-ій веч.

„Народе мій, до Тебе я поверну,
і в смерті обернуся до життя!"

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР
ПОЕТА
ВАСИЛЯ СТУСА

Участь беруть:

НАДІЯ СВІТЛИЧНА, ОСТАП ТАРНАВСЬКИЙ, О. НАРОДНЯНСЬКИЙ

СЕРЕДОВИЩЕ УГВР в НЮ ЙОРКУ
запрошує Громадянство на

ДОПОВІДЬ
Романа Купчинського

на тему:

СОЛІДАРНІСТЬ і УКРАЇНСЬКЕ ПИТАННЯ

яка відбудеться

в суботу, **12-го грудня 1981 р., о год. 5-ій вечора в залі Народного Дому** (перший поверх) **в Ню Йорку**

До участи в дискусії запрошує —
УПРАВА СЕРЕДОВИЩА

Замість квітів на могилу

бл. п. мґра МАРІЯНА МАРЕНІНА

на РЕҐІОНАЛЬНИЙ ЗБІРНИК „ЯВОРІВЩИНА" складають:

по 50.00 дол. — Маренін Мирон, Дутко (Маренін) Ольга;
25.00 дол. — Хархаліс Микола і Ярослава;
по 20.00 дол. — Бриттан Роман, Гентош Йоганна, Горницький Адріян, Ґіба Олена, Кохановський Зенон, Маґтій Ольга, Масюк Марія і Мирон, Масюк Олена, Масюк Стефан, Масюк Ярослав, Хархаліс Марія.
50.00 дол. — Хадай Ольга — в пам'ять бл. п. інж. І. Харамбури, д-ра О. Недзвецького і мґр М. Мареніна.

У ДВАДЦЯТУ СУМНУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого
ЧОЛОВІКА, БАТЬКА І ДІДУСЯ

бл. п. д-ра

БОГДАНА КАРПЕВИЧА

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

в суботу, 12-го грудня 1981 р., о год. 7-ій веч. в церкві св. Юра, при 7-ій вул. **в Ню Йорку**

В глибокому смутку:

ДРУЖИНА, ДІТИ І ВНУКИ

•

В пам'ять Покійного складаємо:

$150.00 на видання 64-им Відділом СУА книжки дитячої творчости у 1000-ліття Хрещення України
і $150.00 на хор „Думка" в Ню Йорку.

В глибокому смутку повідомляємо Приятелів і Знайомих,
що дня 10-го листопада 1981 року
відійшла у Вічність

бл. п.

ОЛЬГА КОЛТУНЮК

учителька народних шкіл.

ПОХОРОН відбувся 12-го листопада 1981 року у Львові.

Горем прибита — РОДИНА

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими,
що дня 5-го грудня 1981 року,
на 83-му році життя, упокоїлася в Бозі

бл. п.

ОЛЬГА з НЄВЯДОМИХ КУРОЧКА

Покійна уродилася 17-го лютого 1899 року в Струсові, Теребовельського повіту.

ПОХОРОН відбудеться у вівторок, 7-го грудня 1981 року з церкви Чесного Хреста в Асторії, Н. Й. на цвинтар св. Андрія, Бавнд Брук, Н. Дж.

Полишила в смутку:

мужа — МАРІЯНА
дочку — ЛІДІЮ з мужем ІВАНОМ СТАСЮК
внуку — ОЛЬГУ з мужем ІВАНОМ МАКУХ
сестру — СТЕФАНІЮ з мужем ОСИПОМ ІВАНЧУК
сестру — КАТЕРИНУ з мужем ЯНОМ БУЧЕК
кузинку — МАРІЮ з мужем ВОЛОДИМИРОМ БАЧИНСЬКИМ
і ближчу та дальшу Родину в Америці і в краю

•

Замість квітів, Родина просить складати пожертви на виховання священиків.

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими,
що дня 6-го грудня 1981 року, на 82-му році життя, упокоївся в Бозі,
по прийнятті Найсвятіших Тайн,
наш Найдорожчий БАТЬКО, ДІДУСЬ, БРАТ І ШВАҐЕР

сл. п. о. радник

РОМАН ГАНАС

учасник Визвольних Змагань в рядах УГА, бувший парох міста Зборова в Україні, останньо парох церкви св. Николая в Магоной Ситі, Па., а від 1972 р. священик-емерит.

ПАНАХИДА відбудеться у вівторок, 8-го грудня 1981 року, о год. 7-ій веч. у похоронному заведенні Лілі і Целлер при вулицях Істерн Авеню і Вулф Стріт в Балтимор, Мд.

ЄРЕЙСЬКИЙ ПАРАСТАС відбудеться в середу, 9-го грудня 1981 р., о год. 7-ій веч., і ЄРЕЙСЬКІ ПОХОРОНИ відбудуться в четвер, 10-го грудня 1981 р., о год. 10-ій рано, з церкви св. Михаїла при вулицях Вулф і Фліт в Балтімор, Мд. на місцевий український католицький цвинтар.

На бажання Покійного, замість квітів на могилу, просимо складати жертви на виховання священиків.

Горем прибиті:

сини:
РОМАН з дружиною ОЛЕЮ і синами ОРЕСТОМ з дружиною ЗІРКОЮ, АНДРІЄМ і ДАНЬОМ
ОЛЕКСАНДЕР з дружиною ҐЕЙНЕЛ і дочкою МОТРЕЮ
ОРЕСТ з дружиною ХРИСТИНОЮ і дочками ЛЕСЕЮ, АНЕЮ І РЕНЕЮ
і родина:
ДОРА ХАРИШ
сестра — СОФІЯ з родиною
братова — МАРІЯ з родиною
брати:
ОЛЕКСАНДЕР з дружиною ЛІДОЮ і родиною
ВОЛОДИМИР
СТЕФАН з дружиною ДОРОЮ
і Рідня в Україні, ЗСА і Канаді

В Лівії...

(Продовження зі стор. 1)

різних причин. Державний бюджет передбачував прибутки з продажу нафтової ропи в цьому році на суму понад 25 більйонів долярів і в зв'язку з тим були преліміновані відповідні інвестиції і видатки. В новому бюджетовому році прийдеться скоротити це все на приблизно 50 відсотків. Під знаком запиту стануло постачання совєтської зброї, бо Москва відома з того, що за достави вимагає вона заплатити в міжнародній валюті. Роздуті до крайности військові формації Лівії починають відчувати не лише сповільнення постачання модерної зброї, але також радикально впали фінансові спроможності для них.

Заробітки лівійської родини, які доходили річно до пересічно 10,000 долярів і складалися в першу чергу з різних непродуктивних синекур, станули також перед небезпекою загального обниження. А це зв'язане не тільки зі спадом життєвого рівня населення, але зі зростаючи застоєм господарського життя. Покищо армія, яка складається з 60,000 до 80,000 людей не відчуває матеріяльних браків у прохарчуванні тощо, але її високий життєвий стандарт у порівнянні із спадаючим стандартом населення виклікує ворожі настрої серед нього.

Державні чинники для опанування ситуації звернулися до органів безпеки, які отримали доручення пильнішого слідкування за населенням і негайної інтервенції, якщо трапляться виступи неприхильні до режиму, чи особисто до Каддафі.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Членам і Відділам УНСоюзу

Повідомляємо Членів і Відділи УНСоюзу, що з уваги на закінчення року, Головна Канцелярія УНСоюзу мусить замкнути рахунки та здепонувати у банках гроші, одержані від Відділів ,

не пізніше, як вполудне 31-го грудня 1981 року

Гроші, прислані пізніше вже не зможуть бути зачислені на 1981 рік. З уваги на це, закликаємо всіх Членів УНСоюзу заплатити вкладки, платні в цьому місяці, якнайскоріше, а всі Відділи УНСоюзу вислати розчислення і гроші так скоро, щоб вони наспіли до Головної Канцелярії не пізніше як у ЧЕТВЕР 31-го ГРУДНЯ 1981 року до полудня.

Звертається увагу на те, що Відділи, які спізняться з присилкою вкладок, будуть подані як довжники в річному звіті.

Головна Канцелярія УНС

В СССР поширювано...

(Продовження зі стор. 1)

1. Всі машини повинні зупинитися. Вуличний рух повинен припинитися. Весь рух і праця повинні зупинитися — де б ми не були: на праці всередині чи надворі, в особистій справі в місті, на селі чи в полі;

2. Всі трамваї, тролейбуси, таксі, автобуси, підміські поїзди і їхні почекальні повинні опорожнитись. Дороги і тротуари повинні бути звільнені від пішоходів. Ціла країна має завмерти на 30 хвилин.

3. Ми будемо грати старі революційні пісні (напр. „Інтернаціонал") на наших магнітофонах.

4. Тоді не сміє бути порушення загального порядку, жодних вибухів націоналізму.

5. На питання представників влади і начальників на роботі відповідати мовчанкою.

Дорогі товариші !

Ми тепер стоїмо на вирішальному роздоріжжі. Ще є надія на повернення у світ, вартий людини. Рішайте сьогодні. Час не буде чекати, завтра може бути запізно. Присвятіть одну годину і перепишіть ці сторінки. Зробіть переклад на інші мови. Передавайте їх, але лише через поштові скриньки. Творіть групи активістів з трьох осіб найбільше.

Ваша скора дія є передумовою успіху, і відлига почнеться. Не лякайтесь, якщо ми не будемо мати успіху в перших кількох місяцях. Успіх прийде. Ми вже маємо багато людей по нашій стороні — включно з працівниками в Міністерстві внутрішніх справ і в армії.

Тепер ми доводимо справжній інтернаціоналізм — один за всіх і всі за одного — тільки у цей спосіб ми зможемо згодом розв'язати болючі проблеми.

Ми не зупинимося, поки народ не матиме владу, а не навпаки.

Демократичний Національний Фронт Радянського Союзу".

ТЕПЕР СТАЛО ВІДОМО, ЩО ГОЛОВНИМ АВТОРОМ промови, яку президент Роналд Реґен виголосив про зменшення нуклеарних ракет середнього засягу в Европі напередодні приїзду Леоніда Брежнєва до Бонну, був 37-річний Арам Бакшіан, який відносно недавно поповнив „тім" тих, які пишуть промови для Президента й інших урядових осіб. Як відомо, промова Р. Реґена була дуже позитивно оцінена і була одною з найкращих, виголошених в останньому часі.

ПЛЯН ПРЕЗИДЕНТА РОНАЛДА РЕҐЕНА запросити до Білого Дому на розмови лідерів американських профспілок був дуже прихильно прийнятий співробітниками Президента. Коротко перед цією зустріччю економічні спеціялісти перестерігали, що головні профспілки, в тому числі найбільша з них Американська федерація праці Конґрес індустріяльних організацій (АФЛ-КІО), задумують провести страйки, які могли б значно підірвати економічну програму Президента і припізнити відродження економії. Тепер, як згадують спостерігачі, ситуація дещо злагіднилась, бо навіть сам президент АФЛ-КІО Лейн Кирклeнд обіцяв співпрацювати з Урядом для покращання економічної ситуації і зменшення рецесії.

Виступ співака В.Денисенка ентрузіястично вітав Ню Йорк

Перший бас-баритон Варшавської опери, маестро Володимир Денисенко тут, у залі Стайвезант середньої школи, в неділю, 29-го листопада, дав свій перший у Ню Йорку концерт, спонзорований Окружним Комітетом Українського Народного Союзу, і по праву завоював серця українських нюйоркчан бездоганним виконанням добірного репертуару і своїм гарним голосом, за що був щедро нагороджений оплесками, квітами, привітами й ґратуляціями від численних шанувальників.

Концерт складався з двох частин, в першій частині були переважно українські пісні та арії, як теж власна композиція В.Денисенка на слова Василя Симоненка. У цій вибірці пісень і арій співак заімпонував кільком сотням слухачів його високим артизмом, голосом і бездоганною українською мовою, що є не абияким виявом, коли брати до уваги, що співак народився, виріс і досяг висот вокального мистецтва поза рідною землею-Україною, про що можна було також довідатися з докладної програмки, виданої для цього спеціяльно концерту у видавництві „Свободи".

У другій частині концерту, що складалася переважно з арій із західньо-европейських опер, співак встав перед слухачами як зірка першої величини, який міг би прикрасити собою найвибагливішу ролю з кожної опери, будь це Король Філіп з „Дон Корльоса", Дон Базіліо з „Сивільського Цирульника", Мефістофель з „Фавства" чи у співі „Блохи" та „Піяґер д'амор" Джіованні Мартіні. Зокрема в арії-сцені Короля Філіпа В.Денисенко нагадував багатством і глибиною його голосу незабутнього Етторе Бастіаніні, про голос якого говорилося, що він своєю могутньою глибиною нагадує „чорний мармур , грандіозний, глибокий і трагічний".

У легких і грацiйних „Блосі", а особливо в „Сплетні" Россіні, співак показав своє досконале вміння басової кольоратури, що її вже менше плекається тепер серед голосів низьких реґістрів. Це були шедеврові виконання цих речей, гідні подиву й захоплення, що і було очевидним на залі з боку публіки.

Вмілий фортепіяновий супровід до співу вела д-р Юліяна Осінчук, яка також була нагороджена китицею квітів.

На закінчення поґратулював співакові голова Округи УНС і головний радний Іван Хоманчук, а сам маестро сказав кілька слів до зібраних, відспівавши як надаток пісню „Чорнії брови, карії очі". Маестро подякував українській громаді в Америці й Канаді за щиросердечне прийняття, Українському Народному Союзові за увагу й спонзорування вже другого концерту (перший був на Союзівці два тижні тому), виданням УНСоюзу за інтерв'ю і інші вістки про його виступи, а найсердечніше—Ії та Тарасові Грицаям за гостинність, турботи про концерти і навіть приготування афіш, власноручно мальованих, та за влаштування приватного прийняття. Артист дякував і іншим багатьом людям, що постаралися про те, щоб його виступи відбулися і щоб він познайомився із заморськими своїми земляками, а вони з ним.

Окремо маестро В.Денисенко заохочував присутніх купити собі платівку українських народних і релігійних пісень, награну славним хором „Журавлі" з Польщі, щоб цей чудесний і унікальний хор мав дальші можливості „злітатися" з усієї країни на проби й концерти, як справжні птахи-журавлі (співаки не мешкають в одній місцевості, а розкинені по всій країні). Володимир Денисенко сам виступає радо солістом на їхніх концертах і він не забув про цих своїх друзів і тут, потурбувавшись про продаж платівки їхніх пісень на своєму гарному концерті.

Виступ маестра Денисенка теж відбувся 6-го грудня в Клівленді; 12-го грудня відбудеться в Нюарку; 13-го грудня—у Філядельфії.

Л.В-а

Українська мова при університеті Коннектикат

Серед мальовничої природи стейту Коннектикат розкинулось університетське містечко Сторрс, до речі, недалеко Гартфорду та інших осередків поселення українців у цьому стейті.

„Відділ "критичних мов", чи "Програма критичних мов" цього університету, що нараховує 29 мов світу, в свою програму навчання включає також мову українську.

Дуже багато часу і невтомної енергії вклав голова відділу проф. д-р Борис Білокур, щоб задуману таку шляхетну та потрібну мету, зреалізувати. Адже університет не покриває повністю видатків, зв'язаних з утриманням курсу. Лише у випадку зібраної поважної грошової суми (1,200 дол.) подвоює її.

Три роки тому на заклик проф. Б.Білокура відгукнулася щиро українська громада Виллимантіка, Конн. Український Народний Дім згаданої місцевости подарував потрібну грошову суму — 1,250 долярів, започаткувавши цим таку важливу програму, як навчання української мови при університеті Коннектикат.

У 1980 році дуже маленька українська громада містечка Колчестеру внесла до каси „Відділу критичних мов" на українські студії понад 1,000 долярів.

Навчання провадиться за підручником проф. Асі Гумецької. Успішно складені іспити дають можливість студентам осягнути чотири кредити. Існує також можливість провадження курсу української літератури. При університеті існує український студентський клюб з головою Б. Качаровською у проводі.

Вибираючи університет, українські батьки і наша молоде, подумайте добре над можливістю опанування української мови, знання котрої розкриє ширше сторінки пізнання минулого і сучасного української нації, дасть можливість пізнати самих себе.

„Відділ критичних мов" дуже радо прийме кожну грошову пожертву на таку важливу потребу, як утримання курсу української мови при університеті Коннектикат.

Пожертви можна відтягати від державного податку, а посилати їх слід на адресу: Prof. Borys Bilokur, "Critical Languages Programm" (for Ukrainian Studies), University of Connecticut, Storrs, Conn. 06268.

Галина Король

Навчання в Катедрі українознавчих студій в Торонто

Катедра українознавчих студій при Торонтонському університеті почала другий рік своєї діяльности. Насамперед треба ствердити, що кількість курсів і студентів значно збільшено. В цьому році введено три курси з історії України факультетами історії і політичної економії. На курсах навчаються 24 студенти

На всіх курсах вчить проф. Павло Маґочі, керівник Катедри українознавчих студій. До предметів навчання включено однорічний вступний огляд історії України (12 студентів), однорічний семінар українознавчих студій, зосереджений на XX столітті, який слухають студенти-аспіранти факультетів історії, політичної економії та слов'янських мов і літератур.

Студенти українського і неукраїнського роду записалися на ці курси, які підтримує Катедра. Цікаво зазначити, що курс про Київську Русь має найбільше число неукраїнських студентів (6 із 7), тоді як огляд історії України відвідує один студент неукраїнського роду, а семінар для студентів-аспірантів відвідує теж один ст. ієнт неукраїнського роду. Такі відношення потверджують ролю Катедри українознавчих студій, бо вводиться курси з української історії на Торонтонському університеті, що притягають не тільки студентів українського роду, але студентство взагалі.

Крім педагогічної діяльности, Катедра продовжує працю над каталогом усіх категорій літератури, що пов'язані з українською тематикою і які знаходяться в університетській бібліотеці. В загальному вважається, що кількість позицій сягає близько десяти тисяч. Слід також додати, що Катедра була коспонзором двомісячної програми відзначення 90-річчя поселення українців у Канаді в Торонтонському університеті, та наукової конференції , що відбулася на Мекмастерському університеті на тему „Україна і Росія в історичній сутичці". Під час академічного року Катедра продовжуватиме запрошувати на Торонтонський університет доповідачів, які говоритимуть на українські теми.

Особлива виставка...

(Продовження зі стор. 2)

поставити окремо.

Відкрив виставку голова ОМУА Михайло Черешньовський. Про мистця говорив Л.Гуцалюк, згадуючи „енергійний розмах" декорацій Радиша у Львівському Театрі Опери, Балету та Драми, де творив Радиш „мистецтво великого дихання", — за влучним висловом корифея української сцени Й.Гірняка. Почули зібрані тут про „майстра кону, велику особистість, а такі речі не минаються марно"; про „райсвіт Радишевого пензля"(як було висловився В.Лесич); про Радиша, що досі і поновому інтриґує нас своєю оригінальною філософією і вірою, великою музикальністю експресії кольорів... про цього здібного і сучасного маляра. Сучасного — хоч його нема серед нас уже чверть століття.

У цей „райсвіт Радишевого пензля," у дивосвіт його великого таланту поринає глядач, відвідувач виставки. І можна з великою правдоподібністю сказати, що не тільки знавці, самі мистці пензля, або творці інших споріднених ділянок культури, а й пересічний глядач оцінить високо бачене, перейметься, зворушиться виставкою, яка дає так багато справжньої краси, гармонії; виставкою, де просторінь, „емоційна скаля палітри й техніки" (Ю. Соловій), „ясно-пастелевий цикл, надиханий погідністю...", подих непроминальности і вічности.

На виставці Радиша експонується приблизно 70 його творів: переважно олії і акварелі. Більшість з них — власність родини; кільканадцять картин є на продаж, хоч вже кілька годин після відкриття більшість з цих розкуплено. І тут нема нічого випадкового у тому: ми всі спраглі краси.

Ця гармонійна краса притаманна була Радишеві взагалі, чудовій людині великої внутрішньої й зовнішньої вроди. Таким дивиться він на нас із свого прегарного автопортрету: „шатен з симпатичними сіро-синіми очима", — як висловився І.Костецький про цього "охоронця чести пензля" Радиша ще в кінці сорокових років. (Пізніше, в п'ятдесятих роках, Радиш працював не тільки пензлем і олівцем, а й шпихтлевою технікою та іншою, про що є докладно в монографії). Виставку варт відвідати всім, хто любить прекрасне.

Людмила Волянська

ВЕЧІР КОЛЯД БІЛЯ ЯЛИНКИ

Ню Йорк, Н.Й. — Секція дружин лікарів при Українському Лікарському Товаристві Північної Америки — Відділ Метрополії Ню Йорку влаштовує в суботу, 12-го грудня ц.р., о год. 7-ій вечора у приміщенні Українського Інституту Америки при 2 Схід 79-та вулиця — Вечір коляд біля ялинки. Коктейль і буфет; чистий дохід призначений на добродійні цілі.